

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

P8_TA(2018)0241

Ekologinio projektavimo direktyvos įgyvendinimas

2018 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Ekologinio projektavimo direktyvos (2009/125/EB) įgyvendinimo (2017/2087(INI))

(2020/C 76/22)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB ⁽¹⁾, nustatančią ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (toliau – Ekologinio projektavimo direktyva), ir įgyvendinimo reglamentus bei savanoriškus susitarimus, priimtus pagal šią direktyvą,
- atsižvelgdamas į Komisijos 2016–2019 m. Ekologinio projektavimo darbo planą (COM(2016)0773), priimtą pagal Direktyvą 2009/125/EB,
- atsižvelgdamas į 2017 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1369, kuriuo nustatoma energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo sistema ir panaikinama Direktyva 2010/30/ES ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į Sąjungos tikslus mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą,
- atsižvelgdamas į 21-oje JTBBKKK Šalių konferencijoje (COP 21) sudarytą Paryžiaus klimato susitarimą,
- atsižvelgdamas į tai, kad Paryžiaus susitarimą ratifikavo ES ir valstybės narės,
- atsižvelgdamas į tame susitarime nustatytą ilgalaikį tikslą – užtikrinti, kad vidutinės temperatūros kilimas pasaulio mastu būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir dėti pastangas, kad ji nepadidėtų daugiau kaip 1,5 °C,
- atsižvelgdamas į bendrąją Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programą iki 2020 m. (2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1386/2013/ES ⁽³⁾),
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos komunikatą „ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ (COM(2015)0614),
- atsižvelgdamas į 2018 m. sausio 16 d. Komisijos komunikatą „Europinė plastikų žiedinėje ekonomikoje strategija“ (COM(2018)0028),
- atsižvelgdamas į 2018 m. sausio 16 d. Komisijos komunikatą ir tarnybų darbinį dokumentą „Žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinio įgyvendinimas: cheminių medžiagų, produktų ir atliekų teisės aktų sąlyčio gerinimo variantai“ (COM(2018)0032 – SWD(2018)0020)),
- atsižvelgdamas į 2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos komunikatą „2017 m. ES svarbiausių žaliavų sąrašas“ (COM(2017)0490),

⁽¹⁾ O L 285, 2009 10 31, p. 10.

⁽²⁾ O L 198, 2017 7 28, p. 1.

⁽³⁾ O L 354, 2013 12 28, p. 171.

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 18 d. Tarybos išvadas „Ekologinės inovacijos: sąlygų perėjimui prie žiedinės ekonomikos sudarymas“⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio mėn. JT aplinkos programos paskelbtą 2017 m. atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje ataskaitą,
 - atsižvelgdamas į savo 2015 m. liepos 9 d. rezoliuciją „Efektyvus išteklių naudojimas. Žiedinės ekonomikos kūrimas“⁽⁵⁾,
 - atsižvelgdamas į ES atliekų srities teisės aktus,
 - atsižvelgdamas į savo 2017 m. liepos 4 d. rezoliuciją „Ilgesnė produktų naudojimo trukmė: nauda vartotojams ir įmonėms“⁽⁶⁾,
 - atsižvelgdamas į Parlamento Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinio direktorato parengtą Europos įgyvendinimo vertinimą, skirtą padėti tikrinti, kaip įgyvendinama Ekologinio projektavimo direktyva,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį ir į 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti savo iniciatyva teikiamą pranešimą 1 straipsnio 1 dalies e punktą ir jo 3 priedą,
 - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą ir Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto nuomonę (A8-0165/2018),
- A. kadangi Ekologinio projektavimo direktyvos tikslas – padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir aplinkos apsaugos lygį taikant suderintus reikalavimus, kuriais užtikrinamas vidaus rinkos veikimas ir sudaromos sąlygos tam, kad būtų nuolat mažinamas bendras su energija susijusių gaminių poveikis aplinkai; kadangi šios priemonės padeda mažinti energijos vartojimą, todėl jos taip pat daro teigiamą poveikį energetiniam saugumui;
- B. kadangi Ekologinio projektavimo direktyva numatomos priemonės, kurių reikia imtis siekiant sumažinti su energija susijusių gaminių poveikį aplinkai per visą gyvavimo ciklą; kadangi iki šiol pagal šią direktyvą priimtuose sprendimuose daugiausia dėmesio skirta pastangoms naudojimo etapu mažinti energijos suvartojimą;
- C. kadangi taikant direktyvą būtų galima reikšmingiau prisidėti prie ES pastangų, kuriomis siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą ir padėti įvykdyti tikslus, kurių siekiama įgyvendinant veiksmus klimato srityje;
- D. kadangi ekologinio projektavimo stadijoje sumažinus energetikos produktų poveikį aplinkai numatant būtiniausius kriterijus, susijusius su jų ilgaamžiškumu ir su galimybe juos atnaujinti, remontuoti, perdirbti ir pakartotinai panaudoti, gali atsiverti didelių galimybių darbo vietų kūrimo srityje;
- E. kadangi 2018 m. pradžioje buvo taikomi 29 konkretūs ekologinio projektavimo reglamentai, taikomi įvairių grupių gaminiams, taip pat buvo priimti trys savanoriški pagal šią direktyvą pripažįstami susitarimai;
- F. kadangi Ekologinio projektavimo direktyvoje pripažįstami savanoriški susitarimai ir kitos savireguliacijos priemonės kaip alternatyvios priemonės įgyvendinant tam tikrus kriterijus; kadangi ne visi esami savanoriški susitarimai pasirodė esantys veiksmingesni už reguliavimo priemones;
- G. kadangi ekologinis projektavimas suteikia ekonominės naudos pramonei ir vartotojams ir reikšmingai prisideda prie Sąjungos klimato, energetikos ir žiedinės ekonomikos politikos;

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/media/32274/eco-innovation-conclusions.pdf>

⁽⁵⁾ OL C 265, 2017 8 11, p. 65.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0287.

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- H. kadangi ekologinio projektavimo teisės aktai yra glaudžiai siejami su ES teisės aktais energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo srityje, ir tikimasi, kad priemonės, kurių iki 2020 m. bus imtasi pagal šias dvi direktyvas, pramonės, didmeniniam ir mažmeniniam sektoriams padės papildomai gauti 55 mlrd. EUR pajamų per metus, be to, iki 2020 m. numatoma per metus sutaupyti 175 Mtnė pirminės energijos, taip padedant pasiekti iki pusės 2020 m. Sąjungos energijos taupymo tikslo ir sumažinti priklausomybę nuo energijos importo; kadangi šie teisės aktai taip pat reikšmingai prisideda prie ES klimato tikslų, nes išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis kasmet sumažinamas 320 mln. tonų CO₂ ekvivalento; kadangi ilguoju laikotarpiu energijos taupymo potencialas yra dar didesnis;
- I. kadangi, remiantis ekologinio projektavimo poveikio apskaitos ataskaita (Europos Komisija, 2016 m.), manoma, kad iki 2020 m. ES vartotojai sutaupys iš viso iki 112 mlrd. EUR arba maždaug 490 EUR per metus vienam namų ūkiui;
- J. kadangi daugiau kaip 80 proc. su energija susijusių gaminių poveikio aplinkai nustatoma projektavimo etapu;
- K. kadangi galima nustatyti tris pagrindines kliūtis, su kuriomis susiduria dauguma suinteresuotųjų subjektų siekdami visiškai įgyvendinti teisės aktus: nepakankamai aiški politinė parama ir kryptis, lėti reglamentavimo procesai ir nepakankama rinkos priežiūra valstybėse narėse;
- L. kadangi nustatyta, kad 10–25 proc. gaminių rinkoje neatitinka Ekologinio projektavimo ir Energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo direktyvų, dėl to energijos sutaupoma maždaug 10 proc. mažiau, nei numatyta, ir susidaro nesąžininga konkurencija;
- M. kadangi esanti išimtis netaikyti Komisijos reglamentų (EB) Nr. 244/2009 ⁽⁷⁾ ir (ES) Nr. 1194/2012 ⁽⁸⁾ sceniniam apšvietimui yra tinkamas ir veiksmingas būdas atsižvelgti į teatro ypatingus poreikius ir aplinkybes bei į visą pramogų industriją ir turėtų būti tęsiama;
- N. kadangi, nors 2009 m. Ekologinio projektavimo direktyvos taikymo sritis buvo išplėsta, kad apimtų visus su energija susijusius gaminius (išskyrus transporto priemones), ekologinio projektavimo reikalavimai dar netaikomi jokiems energijos nenaudojantiems gaminiams;
- O. kadangi ES visi gaminiai turėtų būti projektuojami, gaminami ir parduodami kuo mažiau naudojant pavojingas medžiagas, sykiu užtikrinant gaminių saugumą, kad jį būtų lengviau perdirbti ir pakartotinai naudoti, kartu išsaugant aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį;
- P. kadangi Ekologinio projektavimo direktyvoje teigiama, kad tai, jog ji papildo REACH reglamentą dėl cheminių medžiagų, turėtų padėti padidinti jų atitinkamą poveikį ir nustatyti suderintus gamintojams taikytinus reikalavimus; kadangi su pavojingų cheminių medžiagų naudojimu ir perdirbimu susiję reikalavimai iki šiol buvo riboti;
- Q. kadangi pagal naują Energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reglamentą buvo sukurta nauja duomenų bazė, o rinkos priežiūros informacinės ryšių sistemos (ICSMS) duomenų bazė naudojama kai kuriose, bet ne visose valstybėse narėse;
- R. kadangi vienas iš prioritetinių bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. (7-oji AVP) tikslų yra pasiekti, kad Sąjunga taptų efektyviai išteklius naudojančia, žaliąja ir konkurencinga mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika; kadangi šioje aplinkosaugos veiksmų programoje teigiama, kad Sąjungos politikos sistema turėtų užtikrinti, jog, siekiant užtikrinti didžiausią išteklių ir medžiagų naudojimo efektyvumą, Sąjungos rinkai pateikiami prioritetiniai produktai būtų ekologiškai suprojektuoti;
- S. kadangi ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas apima išpareigojimą ateities produktų projektavimo reikalavimuose pagal Ekologinio projektavimo direktyvą daugiau dėmesio skirti žiedinės ekonomikos aspektams, sistemingai analizuojant tokius klausimus, kaip taisomumas, patvarumas, atnaujinamumas, galimybė perdirbti ir tam tikrų juose esančių medžiagų atsekamumas;

(7) 2009 m. kovo 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 244/2009, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/32/EB nustatomi nekryptinių buitinių lempų ekologinio projektavimo reikalavimai (OL L 76, 2009 3 24, p. 3).

(8) 8 2012 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1194/2012, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/125/EB nustatomi kryptinių lempų, šviesos diodų lempų ir susijusių įrenginių ekologinio projektavimo reikalavimai (OL L 342, 2012 12 14, p. 1).

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

- T. kadangi Paryžiaus susitarime nustatytas ilgalaikis tikslas užtikrinti, kad vidutinės temperatūros kilimas pasaulio mastu būtų gerokai mažesnis nei 2° C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio temperatūra, ir dėti pastangas, kad ji nepadidėtų daugiau kaip 1,5° C; kadangi ES yra įsipareigojusi pagal savo galimybes prisidėti siekiant šių tikslų ir sumažinti išmetamą teršalų kiekį visuose sektoriuose;
- U. kadangi ekologinio projektavimo priemonės turėtų apimti visą gaminių gyvavimo ciklą, siekiant pagerinti išteklių naudojimo efektyvumą Sąjungoje, atsižvelgiant į tai, kad daugiau kaip 80 proc. gaminio poveikio aplinkai nulemia projektavimo etapas, todėl jis labai svarbus skatinant žiedinės ekonomikos aspektus, gaminio patvarumą, atnaujinamumą, galimybę pataisyti, pakartotinį naudojimą ir perdirbimą;
- V. kadangi reikėtų ne tik gaminti tvaresnius ir efektyviau išteklius naudojančius gaminius, bet ir stiprinti dalijimosi ekonomikos ir paslaugų ekonomikos principų taikymą, o valstybės narės turėtų skirti ypatingą dėmesį mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, kurie susiduria su energijos nepritekliaus rizika, siekiant paskatinti naudoti efektyviausiai išteklius naudojančius gaminius ir paslaugas;
- W. kadangi Sąjunga yra pasirašiusi Stokholmo konvenciją dėl patvariųjų organinių teršalų (POT) ir todėl privalo imtis veiksmų, kad palaiapsniui būtų nustota naudoti tas pavojingas medžiagas, be kita ko, apribojant jų naudojimą gaminio projektavimo etapu;

Veiksminga priemonė siekiant ekonomiškai efektyviai taupyti energiją

1. mano, kad Ekologinio projektavimo direktyva yra sėkminga priemonė energijos vartojimo efektyvumui didinti, kad ji padėjo gerokai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir vartotojams suteikė ekonominės naudos;
2. rekomenduoja Komisijai įtraukti daugiau su energija susijusių gaminių grupių, atrinktų atsižvelgiant į jų ekologinio projektavimo potencialą, įskaitant energijos vartojimo ir medžiagų naudojimo efektyvumo potencialą, taip pat į kitus aplinkos aspektus, taikant direktyvos 15 straipsnyje nustatytą metodiką, taip pat ragina nuolat atnaujinti esamus standartus siekiant visapusiškai pasinaudoti direktyvos taikymo srities ir tikslų teikiamomis galimybėmis;
3. pabrėžia, kad Ekologinio projektavimo direktyva gerinamas ES vidaus rinkos veikimas nustatant bendrus produktų standartus; pabrėžia, kad tolesnis suderintų gaminių standartų priėmimas ES lygmeniu remia inovacijas, mokslinius tyrimus ir ES gamintojų konkurencingumą ir užtikrina sąžiningą konkurenciją sykiu neužkraunant bereikalingos administracinės naštos;
4. primena, jog direktyvoje reikalaujama, kad Komisija pasiūlytų įgyvendinimo priemonių, jei gaminyje atitinka kriterijus, t. y. produktai parduodami dideliais kiekiais, jų poveikis aplinkai yra reikšmingas ir jie gali būti tobulinami; pabrėžia, kad Komisijai tenka atsakomybė vykdyti šiuos įgaliojimus ir užtikrinti naudą vartotojams, kad būtų sėkmingai pasiekta žiedinė ekonomika ir aplinka, pripažįstant, kad tokius produktų standartus galima pasiekti tik Sąjungos lygmeniu, todėl valstybės narės tikisi, kad Komisija imsis reikiamų veiksmų šiuo klausimu;
5. mano, kad derinant direktyvą su iniciatyvomis, susijusiomis su žiedine ekonomika, būtų dar labiau padidintas jos veiksmingumas; todėl ragina rengti plataus užmojo ekologinio projektavimo ir žiedinės ekonomikos planą, kuris būtų naudingas ir aplinkai, ir teiktų galimybių skatinti tvarų ekonomikos augimą ir kurti darbo vietas (įskaitant MVĮ sektorių), taip pat teiktų naudą vartotojams; pažymi, kad didesnis išteklių efektyvumas ir antrinių žaliavų naudojimas gamyboje suteikia didelių galimybių sumažinti atliekų kiekį ir sutaupyti išteklių;
6. pabrėžia, kad Ekologinio projektavimo direktyva yra didesnio priemonių rinkinio dalis ir kad jos veiksmingumas priklauso nuo sąveikos su kitomis priemonėmis, visų pirma susijusiomis su energijos vartojimo efektyvumo ženklinimu; mano, kad reikėtų vensti iš dalies sutampančių reglamentų;

Sprendimų priėmimo proceso stiprinimas

7. pabrėžia pagrindinį Ekologinio projektavimo konsultacijų forumo vaidmenį sprendimų priėmimo procese suburiant pramonės ir pilietinės visuomenės atstovus ir kitus suinteresuotuosius subjektus ir mano, kad šis subjektas sėkmingai veikia;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

8. yra susirūpinęs dėl to, kad kartais labai vėluojama kurti ir priimti įgyvendinimo priemonės, ir tai ekonominės veiklos vykdytojams sukelia netikrumą, dėl to prarandama daug galimybių vartotojams taupyti energiją ir sykiu sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, o priimtoms priemonės gali atsilikti nuo technologinių pokyčių;

9. atkreipia dėmesį į tai, kad vėlavimas įgyvendinti priemonės iš dalies susijęs su ribotais Komisijos ištekiais; ragina Komisiją skirti pakankamai išteklių ekologinio projektavimo procesui, turint mintyje didelę teisės aktų ES pridėtinę vertę;

10. primygtinai ragina Komisiją stengtis nevēluoti priimti ir paskelbti įgyvendinimo priemonių ir rekomenduoja nustatyti aiškius jų užbaigimo ir galiojančių reglamentų peržiūros galutinius terminus ir etapus; mano, kad ekologinio projektavimo priemonės turėtų būti priimanamos atskirai ir paskelbiamos iškart jas priėmus;

11. pabrėžia, kad būtina laikytis 2016–2019 m. Ekologinio projektavimo darbo plane numatytų terminų;

12. pabrėžia, kad ekologinio projektavimo reikalavimus reikia grįsti patikima technine analize ir poveikio vertinimu, atskaitos tašku laikant veiksmingiausius produktus ir technologijas rinkoje ir technologijų plėtrą kiekviename sektoriuje; ragina Komisiją pirmenybę teikti priemonių, susijusių su produktų, kurie suteikia daugiausia galimybių sutaupyti pirminės energijos ir turi reikšmingą potencialą žiedinės ekonomikos kūrimui, įgyvendinimui ir peržiūrai;

13. pripažįsta, kad Ekologinio projektavimo direktyva suteikia galimybę naudotis savanoriškais susitarimais; pabrėžia, kad savanoriški susitarimai gali būti naudojami vietoj įgyvendinimo priemonių, jei jie apima didelę rinkos dalį ir jei laikoma, kad jais galima užtikrinti bent jau tokio paties lygio aplinkosauginį veiksmingumą, taip pat jais turėtų būti užtikrinamas greitesnis sprendimų priėmimo procesas; mano, kad turėtų būti padidintas savanoriškų susitarimų priežiūros veiksmingumas ir užtikrinta pakankama pilietinės visuomenės įtrauktis; šiomis aplinkybėmis palankiai vertina Komisijos rekomendaciją (ES) 2016/2125 dėl pramonės parengtų savireguliacijos priemonių gairių ir prašo Komisijos atidžiai stebėti visus savanoriškus susitarimus, pripažintus pagal Ekologinio projektavimo direktyvą;

14. ragina technologijų mokymąsi integruoti į su energija susijusių produktų ekologinio projektavimo metodiką, kad technologiniai pagerinimai būtų atlikti prieš įsigaliojant reglamentams ir kad būtų užtikrintas reglamentų aktualumas;

15. ragina Komisiją tinkamais atvejais mikroplastikų patekimo į vandens aplinką vertinimus įtraukti į ekologinio projektavimo priemones; ragina Komisiją į persvarstytas buitinių skalbyklių ir džiovyklių ekologinio projektavimo priemones įtraukti privalomus reikalavimus dėl mikroplastiko filtrų;

Perėjimas nuo energijos taupymo principo prie išteklių taupymo principo

16. dar kartą ragina suteikti naują postūmį skatinti su žiedine ekonomika susijusius gaminių aspektus ir mano, kad Ekologinio projektavimo direktyva suteikia daug galimybių didinti išteklių naudojimo efektyvumą, kurio potencialas iki šiol neišnaudotas;

17. todėl mano, kad šiuo metu įgyvendinant Ekologinio projektavimo direktyvą turi būti ne tik dedamos tolesnės pastangos gerinti energijos vartojimo efektyvumą, bet ir sistemingai sprendžiami į šios direktyvos taikymo sritį patenkančių gaminių viso gyvavimo ciklo ekologinio efektyvumo klausimai, taip pat nustatomi būtinausi išteklių kriterijai, apimantys, be kita ko, patvarumą, galimybę pataisyti ir atnaujinti, taip pat dalijimosi potencialą, pakartotinį naudojimą, kintamumą, perdirbamumą ir perdirbtų medžiagų arba antrinių svarbiausių žaliavų naudojimą produktų gamyboje;

18. mano, kad turi būti tiksliai nurodytas ir aiškiai bei objektyviai apibrėžtas žiedinės ekonomikos kriterijų parinkimas kiekvienai produktų grupei, taip pat kad kriterijai būtų lengvai išmatuojami ir įgyvendinami proporcingomis sąnaudomis, kad direktyva būtų praktiškai įgyvendinama;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

19. kiekvienos gaminių kategorijos ekologinio projektavimo parengiamųjų studijų etapu ragina reguliariai atlikti išsamius galimybių, kurias suteikia su žiedine ekonomika susiję aspektai, tyrimus;
20. pabrėžia, jog svarbu, kad gamintojai pateiktų aiškias ir tikslias instrukcijas, leidžiančias naudotojams ir nepriklausomiems remontininkams lengviau taisyti produktus nenaudojant specialios įrangos; taip pat pabrėžia, kad svarbu teikti informaciją apie galimybę gauti atsarginių dalių ir apie produktų naudojimo trukmę, kai tai įmanoma;
21. atkreipia dėmesį į tai, kad gali būti naudinga daugiau dėmesio skirti ne tik energijos naudojimui, bet ir kitiems aplinkos apsaugos aspektams, pvz., pavojingoms cheminėms medžiagoms, mikroplastikų patekimui į aplinką, atliekų susidarymui ir žaliavų naudojimui, ir ragina naudotis šios direktyvos priemonėmis didinant skaidrumą vartotojams;
22. mano, kad daugiau kaip 80 proc. produkto poveikio aplinkai lemiamą projektavimo etapu, t. y. etapu, kai galima nuspręsti nenaudoti pavojų keliančios medžiagos, ją pakeisti kita arba naudoti ribotai; pabrėžia, kad numatant išplėstus ekologinio projektavimo kriterijus reikėtų atskirai apsvarstyti svarbiausių medžiagų, pavyzdžiui, retųjų žemės elementų, toksinių medžiagų arba pavojingų medžiagų, kaip antai patvariųjų organinių teršalų (POT) ir endokrininę sistemą ardančių medžiagų, naudojimą, siekiant jį apriboti arba bent užtikrinant jų išėmimo (atskyrimo) galimybę gyvavimo ciklo pabaigoje, nedarant poveikio kitiems toms medžiagoms Sąjungos lygmeniu nustatytiems suderintiems teisiniams reikalavimams;
23. ragina, kad su energija susijusiems gaminiams keliami ekologinio projektavimo reikalavimai nekeltų ES gamintojams įgyvendinimo sunkumų, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurių galimybės naudoti patentuotas technologijas yra gerokai mažesnės nei rinkos lyderių;
24. šiuo atžvilgiu palankiai vertina 2016–2019 m. ekologinio projektavimo darbo programą, apimančią įpareigojimus parengti medžiagų naudojimo efektyvumui taikomus reikalavimus ir standartus, remiant antrinių žaliavų naudojimą, ir primygtinai ragina Komisiją prioriteto tvarka užbaigti šį darbą; mano, kad tokie kriterijai turėtų būti skirti konkreitiems produktams, grindžiami patikimais tyrimais, juos taikant daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama sritims, kurias gerinti esama akivaizdžių galimybių, be to, juos taikyti ir tikrinti turėtų galėti rinkos priežiūros institucijos; mano, kad nustatant geriausią praktiką reikėtų skatinti naudotis mokslinių tyrimų veiklos rezultatais ir pažangiausiomis inovacijomis elektros ir elektroninės įrangos perdirbimo srityje;
25. mano, kad vis svarbesniu sėkmės veiksniumi siekiant išteklių naudojimo efektyvumo tampa būtinybė plėtojant sisteminių požiūrį net tik atsižvelgti į produktą, bet ir į visą sistemą, kuri yra būtina jo veikimui ekologinio projektavimo procese, ir ragina Komisiją į būsimą Ekologinio projektavimo darbo programą įtraukti daugiau tokių sistemos lygmens galimybių;
26. mano, kad ypatingą dėmesį reikia skirti vandenį naudojančioms produktams, nes šioje srityje galima užtikrinti vartotojams didelę naudą ir galimybes nemažai sutaupyti;
27. ragina Komisiją skatinti naudoti ir iš kasybos atliekų gaunamas svarbiausias žaliavas;
28. pažymi, kad Komisija atidėjo veiksmus informacinių ir ryšių technologijų (IRT), pvz., mobiliųjų ir išmaniųjų telefonų, srityje laukdama, kol bus atlikta daugiau vertinimų, ir atsižvelgdama į sparčius technologinius su šia gaminių grupe susijusius pokyčius; vis dėlto mano, kad šie dideliais kiekiais parduodami ir dažnai keičiami produktai gali būti gerokai patobulinti, visų pirma efektyvaus išteklių naudojimo aspektu, ir kad dėl to jiems turėtų būti taikomi ekologinio projektavimo kriterijai ir turėtų būti dedamos pastangos supaprastinti reglamentavimo pažangą; pabrėžia, kad reikia atidžiai išnagrinėti, kaip būtų galima pagerinti ekologinį projektavimą produktų, kurių taisomumas ir atsarginių dalių keitimo galimybės yra esminiai ekologinio projektavimo elementai;
29. pabrėžia būtinybę užtikrinti, kad taisomumas būtų skatinamas suteikiant galimybių gauti gaminio atsarginių dalių per visą jo gyvavimo ciklą už priimtina kainą, lyginant su naujo gaminio bendra kaina;

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

30. primena savo reikalavimą atlikti plataus masto Sąjungos gaminių politikos sistemos peržiūrą sprendžiant išteklių efektyvumo savybių klausimą; šiomis aplinkybėmis prašo Komisijos įvertinti, ar dabartinė ekologinio projektavimo metodika galėtų būti taikoma ne tik su energija susijusių produktų kategorijoms, ir prašo parengti atitinkamus pasiūlymus dėl naujų teisės aktų;

31. pabrėžia, kad siekiant užtikrinti perdirbtų ir (arba) antrinių žaliavų naudojimą būtina turėti aukštos kokybės antrinių žaliavų, todėl turėtų būti sukurta gerai organizuota tų žaliavų rinka;

32. pabrėžia, jog svarbu priskirti atsakomybę gamintojams ir išplėsti garantijų laikotarpius ir sąlygas, kad gamintojai privalėtų priimti atsakomybę už gaminių gyvavimo ciklo atliekų tvarkymo etapą vadovaujantis reikiama Sąjungos teisės aktais, kad būtų skatinamas taisomumas, atnaujinamumas, pritaikomumas ir perdirbamumas ir būtų užtikrinta, kad žaliavos ir atliekų tvarkymas liktų Europos Sąjungoje;

33. ragina išplėsti ilgalaikio vartojimo prekėms taikomas minimalias garantijas;

Rinkos priežiūros gerinimas

34. primygtinai pabrėžia, kad reikia stiprinti vidaus rinkai tiekiamų gaminių priežiūrą pasitelkiant geresnį valstybių narių bei Komisijos ir nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimą ir suteikiant pakankamai finansinių išteklių rinkos priežiūros institucijoms;

35. ragina Komisiją išnagrinėti galimybę sukurti skaitmeninę produkto informacijos suvestinę (produkto pasą), kaip 2017 m. gruodžio 18 d. savo išvadose dėl ekologinių inovacijų pasiūlė Taryba; tai būtų priemonė, kurioje būtų nurodytos produktuose naudotos žaliavos ir medžiagos ir kuri, be kita ko, palengvintų rinkos priežiūrą;

36. ragina visoje Sąjungoje taikyti nuoseklesnę ir ekonomiškai efektyvesnę rinkos priežiūros sistemą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Ekologinio projektavimo direktyvos, ir pateikia šias rekomendacijas:

- iš nacionalinių valdžios institucijų turėtų būti reikalaujama naudotis ICSMS duomenų baze, kurioje jos galėtų dalytis gaminių atitikties patikrų ir visų gaminių, kuriems taikomi ekologinio projektavimo reglamentai, atžvilgiu atliktų bandymų rezultatais; šioje duomenų bazėje turėtų būti pateikta visa aktuali informacija apie reikalavimus atitinkančius ir reikalavimų neatitinkančius produktus, kad būtų išvengta nebūtinų bandymų kitoje valstybėje narėje; duomenų bazė turėtų būti paprasta naudoti ir lengvai priinama;
- į bendrąją gaminių registravimo duomenų bazę, kurioje registruojami energijos vartojimo efektyvumo etikete paženklinti gaminiai, turėtų būti įtraukiami visi gaminiai, kuriems taikomi ekologinio projektavimo reglamentai;
- nacionalinės valdžios institucijos turėtų būti įpareigosos parengti konkrečius jų rinkos priežiūros veiklos ekologinio projektavimo srityje planus, apie kuriuos turi būti pranešama kitoms valstybėms narėms ir Komisijai, kaip nustatyta pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008⁽⁹⁾; į tuos planus turėtų būti įtrauktos atsitiktinės patikros;
- turėtų būti sparčiai taikomi atrankiniai metodai siekiant nustatyti taisyklių neatitinkančius gaminius, be to, jie turėtų būti tobulinami bendradarbiaujant su pramonės ekspertais ir jais turėtų būti dalijamasi su viešojo sektoriaus institucijomis;
- Komisija turėtų nustatyti minimalų rinkai teikiamų produktų kiekį, kuris turėtų būti patikrintas, taip pat parengti įgaliojimą vykdyti nepriklausomą rinkos priežiūrą ir teikti atitinkamus pasiūlymus;
- turėtų būti priimtos atgrasomosios priemonės, įskaitant: reikalavimų nesilaikantiems gamintojams taikomas sankcijas, kurios būtų proporcingos visai Europos rinkai daromam reikalavimų nesilaikymo poveikiui, ir kompensacijas reikalavimų neatitinkančių gaminių įsigijusiems vartotojams, kurios būtų taikomos net pasibaigus teisėtam garantijos terminui, įskaitant kolektyvinį teisių gynimą;
- ypatingą dėmesį skirti internetu parduodamiems importuotiems gaminiams ir produktams iš ne ES valstybių;
- užtikrinti nuoseklumą su Komisijos pasiūlymu dėl reglamento, kuriuo nustatomos gaminiams taikomų derinamųjų Sąjungos teisės aktų laikymosi ir vykdymo užtikrinimo taisyklės (COM(2017)0795) ir į kurio taikymo sritį įtraukti pagal Ekologinio projektavimo direktyvą reglamentuojami gaminiai; šiomis aplinkybėmis remia bendrų tyrimų supaprastinimą ES lygmeniu;

⁽⁹⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

2018 m. gegužės 31 d., ketvirtadienis

37. atkreipia dėmesį į atitinkamų ir aiškiai apibrėžtų suderintų vertinimo standartų svarbą ir pabrėžia, kad reikėtų rengti bandymų protokolus, kurie kuo labiau atitiktų realias gyvenimo sąlygas; pabrėžia, kad vertinimo metodai turėtų būti griežti, parengti ir taikomi taip, kad nebūtų galima suklastoti rezultatų ir tyčia arba netyčia pateikti geresnių rodiklių; mano, kad bandymai neturėtų sudaryti bereikalingai didelės naštos verslo įmonėms, visų pirma MVĮ, nes jos neturi tokių išteklių, kaip jų didesnės konkurentės; palankiai vertina Komisijos reglamentą (ES) 2016/2282 dėl leidžiamųjų nuokrypų, naudojamų per patikras;

38. ragina Komisiją remti valstybes nares joms vykdam su įgyvendinimo užtikrinimu susijusią veiklą ir stiprinti bendradarbiavimą, kai nustatoma, kad produktas neatitinka reikalavimų; pabrėžia, kad gamintojams ir importuotojams būtini tikslesni nurodymai dėl išsamių reikalavimų, taikomų dokumentams, kurie turi būti pateikti rinkos priežiūros institucijoms;

Kiti pasiūlymai

39. pabrėžia, kad reikia užtikrinti ekologinio projektavimo reglamentų ir horizontalių reglamentų, pvz., Sąjungos teisės aktų dėl cheminių medžiagų ir atliekų, įskaitant REACH, EEJA ir Pavojingų medžiagų apribojimo direktyvas, nuoseklumą ir konvergenciją, ir atkreipia dėmesį į tai, kad reikia stiprinti sąveiką su žaliaisiais viešaisiais pirkimais ir ES ekologiniu ženklu;

40. pabrėžia Ekologinio projektavimo direktyvos ir Pastatų energinio naudingumo direktyvos sąveiką; ragina valstybes nares skatinti naudoti daugiau energiją taupančių gaminių ir paslaugų ir sustiprinti jų tikrinimus ir paramos priemones; mano, kad pagerintas su energija susijusių gaminių ekologinis projektavimas savo ruožtu gali turėti teigiamos įtakos pastatų energiniam naudingumui;

41. pabrėžia, kad plačiai visuomenei ir ypač žiniasklaidai reikia teikti aiškią informaciją apie ekologinio projektavimo naudą dar prieš patvirtinant priemonę, ir ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviai skleisti informaciją apie ekologinio projektavimo priemonių teikiamą naudą, kaip sudėtinę šių priemonių tvirtinimo proceso dalį, ir aktyviau bendradarbiauti su suinteresuotaisiais subjektais, kad žmonės geriau išmanytų teisės aktus;

42. pabrėžia, kad pereinant prie tvarios ir žiedinės ekonomikos ne tik rasis daug galimybių, bet ir kils socialinių problemų; kadangi niekas neturi būti pamirštas, mano, kad Europos Komisija ir valstybės narės, supažindindamos su programomis, kurios skirtos paskatinti naudoti efektyviausiai išteklius naudojančius gaminius, turėtų ypatingą dėmesį skirti mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, kurie susiduria su energijos nepritekliaus rizika; mano, kad tokios programos neturėtų stabdyti inovacijų, bet ir toliau užtikrinti gamintojų galimybę siūlyti vartotojams įvairius kokybiškus produktus, ir kad turi būti sudarytos palankios sąlygos tiekti į rinką energiją ir vandenį naudojančius produktus, kuriais galima užtikrinti didesnę išteklių naudojimo efektyvumą, o vartotojams – sutaupyti lėšų;

43. ragina ES institucijas ir valstybes nares rodyti tinkamą pavyzdį kuriant žiedinę ekonomiką ir visapusiškai naudojantis jos privalumais ir žaliųjų viešųjų pirkimų (ŽVP) strategijomis, kad investuojant pirmenybė būtų teikiama veiksmingiems tvariams gaminiams, pavyzdžiui, ekologiniu ženklu pažymėtiems gaminiams, ir aukščiausiems išteklių efektyvumo standartams, ir kad būtų skatinama plačiai naudoti žaliuosius viešuosius pirkimus, be kita ko, ir privačiajame sektoriuje.

o

o o

44. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.